

مهجور دروازی

مهجور دروازی (mah.jur-e.dar.vi.zi)، سید علی خواجه صدور فرزند حامد خواجه، پایان سده نوزدهم و نیمه یکم سده بیستم میلادی، شاعر تاجیک. پدرش نیز شاعر بود و واله تخلص میکرد. مهجور در روستای وخیا، در ناحیه طویلدره درواز زاده شد و در بخارا درس خواند. چندی در دربار امیر عبدالاحد (۱۳۰۳ / ۱۸۸۶ - ۱۳۲۹ق / ۱۹۱۱م) به سر برد و با امیر که با تخلص عاجز شعر می سرود، مشاعره میکرد. پس از مدتی به درواز بازگشت و از یولداش بی، حاکم آن سامان لقب بی و منصب صدوری گرفت. بیشتر غزل و مخمس می سرود، دیوان اشعاری از وی به جا مانده است. یک مثنوی به نام تصویر جنگ شیعه و سنی درباره درگیریهایی که در ۱۹۱۰م میان آنان روی داده بود، در هفتاد و شش بیت سرود و در آن، این نبرد را سخت محکوم کرد. مهجور پسری به نام بزرگ خواجه داشت که همچون پدر و نیایش شاعر بود. نسخه ای دست نویس از مثنوی پیش گفته به شماره ۱۲۴۳/۱۰ در پژوهشگاه خاورشناسی فرهنگستان علوم تاجیکستان نگهداری می شود.

منابع: ارمغان بدخشان، ۱۳۱ - ۱۳۲؛ افضل التذکار، زیر «مهجور»؛ تذکار اشعار، ۲۶۱؛ تذکرة الشعراء محترم، ۳۳۶ - ۳۳۷؛ دایرة المعارف ادبیات و صنعت تاجیک: ۲/۲۲۷؛ دایرة المعارف شوروی تاجیک، ۴/۳۰۵؛ فهرست دست نویس های شرقی فرهنگستان علوم تاجیکستان، ۱۱۹/۱ - ۱۲۰؛ گنج پریشان، ۳۱ - ۴۲.

قبادیانی

Маҳҷури Дарвозӣ

Маҳҷури Дарвозӣ, Сайидалӣ Хоҷа Судур, фарзанди Ҳомидхоҷа, поёни садаи 19 ва нимаи аввали асри XX, шоири тоҷик. Падараш низ шоир буд ва Вола таҳаллус мекард. Маҳҷур дар рустои Ваҳё, дар ноҳияи Тавилдараи Дарвоз зода шуд ва дар Бухоро дарс хонд. Чанде дар дарбори Амир Абдулаҳад (1886-1911/1303-1329 қ.) ба сар бурд ва

бо Амир, ки бо тахаллуси Оҷиз шеър месуруд, мушоира мекард. Пас аз муддате ба Дарвоз бозгашт ва аз Юлдошбей, ҳокими он сомон лақаби Бей ва мансаби судурӣ гирифт. Бештар ғазалу мухаммас месуруд, девони ашъораше аз вай ба ҷо мондааст. Намунаҳое аз ашъораш дар тазкираҳо ба ёдгор мондааст. Як маснавӣ ба номи “Тасвири ҷанги шиъа ва суннӣ” дар бораи даргириҳое, ки дар 1910 миёни онон рӯй дода буд, дар ҳафтоду шаш байт суруд ва дар он, ин набардро саҳт маҳкум кард. Маҳҷурӣ писаре ба номи Бузургҳоҷа дошт, ки ҳамчун падар ва ниёяш шоир буд. Нусхае дастнавис аз маснавӣ пеш гуфта ба шумораи 10/1243 дар Пажӯҳишгоҳи шарқшиносии Академияи илмҳои Тоҷикистон нигоҳдорӣ мешавад.

Манбаъҳо: Армуғони Бадахшон, 131-132; Афзал-ут-тазкор, зери “Маҳҷур”; Тазкори ашъор, 261; Тазкират-уш-шуарои Муҳтарам, 336-337; Энциклопедияи адабиёт ва санъати тоҷик, 2/227; Энциклопедияи шуравии тоҷик, 4/305; Феҳристи дастнависҳои шарқии Академияи илмҳои Тоҷикистон, 1/119-120; Ганҷи парешон, 31-42.

Қубодиёнӣ

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Техрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 854-855.